

דעה אישית / הרב ד"ר מיכאל אברהם

בשבוע שעבר פורסם פסק דין של בית הדין הגדול בתיק של עמותת "מבוי סתום". פסק הדין דוחה את ביטול נישואיה של אישה בבית דין פרטי של הרב שפרבר בהשתתפותי, על אף שאחד מעדי הקידושין התגלה בתור פדופיל.

פסק הדין כלל אינו מתייחס לנקודות מהותיות בפסק הדין שלנו. לכל אורכו הדיינים מנסים להראות אפשרות הלכתית רחוקה שהקידושין תקפים. אך כידוע, במקרי עגינות, ובוודאי כשילד עלול לקבל מעמד של ממזר (זהו המצב כאן), הכלל ההלכתי הפוך: אם יש דרך הלכתית לבטל את הקידושין (בוודאי אם היא מרווחת, כפי שהראינו) עושים זאת. כך גם עשו לעתים בתי הדין של הרבנות, שהשתמשו בטיעונים דחוקים (הרבה יותר משלנו) כדי להתיר אישה מעגינותה.

האם הדיינים לא יודעים את הכלל ההלכתי הבסיסי הזה? הם לא מסוגלים להבין שהטיעונים שלנו חזקים ומבוססים? אני משער שהדיינים יודעים ומבינים היטב, אלא שעניינו של פסק הדין אינו האישה וגם לא הקידושין, ועוד פחות הילד. מטרתו היחידה היא הגנה על המונופול של בתי הדין. המרצע יוצא מן השק בפסקאות המתלהמות שמתייחסות אלינו אישית, על אף שהנימוקים לא הזיזו ולו אבן אחת מפסק הדין שלנו.

בתי הדין מגלים כל העת חוסר מיומנות הלכתית. הם משתמשים בטיעונים שמרניים גם כשישנן דרכים הלכתיות מבוססות לפתור בעיות. לרוב הציבור אין ידע מספיק בהלכה כדי לבקר זאת עניינית, בוודאי כשטוענים בפניהם שהתנהלות הרבנות הכרחית לצביון היהודי של החברה בישראל ולשמירת ההלכה. אלא שתוצאות ההתנהלות הזאת דווקא מערערות את הצביון היהודי ואת מעמד ההלכה.

בגלל הרבנות, חלק ניכר מהציבור כבר לא נישא כדת משה וישראל, וגם מבין אלו שנישאים (כולל שומרי מצוות לא מעטים) אחוז הולך וגדל לא עושים זאת דרך הרבנות אלא בטקסים פרטיים (כשרים לגמרי, כדת משה וישראל). לפי סקרים עדכניים יש אלפים כאלו. הזוגות הללו לא נרשמים כדת וכדין והדבר יוצר בעיה חמורה, הלכתית ומשפטית.

אין פלא שבעת האחרונה הצטרפו למחאה תלמידי חכמים. להם כבר אי אפשר "למכור" שמדובר באילוצים הלכתיים. הם מבינים שמדובר בחוסר מוכנות לקבל החלטות הלכתיות מתבקשות (אפילו לא אמיצות במיוחד). כך מוקמים בשנים האחרונות ארגוני כשרות ובתי דין פרטיים ורבנים שמיאים באופן פרטי, מה שמערער את סמכות הרבנות ומנסה לתקן את ההרס שהיא מחוללת. הדיינים, שהפעם כבר מצויים תחת מתקפה הלכתית, משתמשים בהנמקות היסטוריות, ולפחות במקרה אחד שפגשתי (פסק דין בקשר לקידושין בתנאי שערכתי) בסילופים הלכתיים ממש. כל זאת במטרה ליצור פסאדה של הנמקה הלכתית שמטרתה האמיתית היא פיחות מעמד הרבנים שעומדים מנגד.

בפסק הדין מדובר על עד שלכאורה עשה תשובה. דומני שמי שכתבו את פסק הדין הם אלו שצריכים לעשות תשובה.

[התפרסם בעיתון "מצב הרוח" גיליון 536 \(31.05.2019\).](#)